

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 17P/203/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319203745
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Bagala Vrábelová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2020:4319203745.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou JUDr. Viktóriou Bagala Vrábelovou vo veci starostlivosti o mal. deti S.: C., nar.: XX.XX.XXXX, I., nar.: XX.XX.XXXX, S., nar.: XX.XX.XXXX, V., nar.: XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach, deti rodičov: J. S., nar.: XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, R., toho času v ÚVTOS Nitra a H. P., nar.: XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, R. (u mal. S.), toho času v ÚVTOS Nitra, u ostatných detí otec nie je uvedený, za účasti prokurátorky Okresnej prokuratúry v Leviciach, o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Súd u mal. detí S.: C., nar.: XX.XX.XXXX, I., nar.: XX.XX.XXXX, S., nar.: XX.XX.XXXX a V., nar.: XX.XX.XXXX n a r i a d ť u j e ústavnú starostlivosť, ktorú budú vykonávať v Centre pre deti a rodiny Kolíňany, Hlavná 499, Kolíňany.

II. Matka je p o v i n á prispievať na výživu každého z mal. detí sumou zodpovedajúcou 30% sumy aktuálneho životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny Kolíňany, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. S. S., nar.: XX.XX.XXXX sumou zodpovedajúcou 30% sumy aktuálneho životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny Kolíňany, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd bez návrhu na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, uznesením zo dňa 14.10.2019 pod č.k. 17P/203/2019 začal konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti a nariadenie neodkladného opatrenia u maloletých detí. Podnet na nariadenie neodkladného opatrenia ako aj vo veci samej Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice odôvodnil tým, že nariadené výchovné opatrenie nespĺnilo účel, rodičia dlhodobo nevytvárajú vhodné podmienky pre návrat mal. detí do ich prirodzeného rodinného prostredia, ani jeden z rodičov nie je schopný prevziať mal. deti do svojej starostlivosti, pričom v súčasnosti nejestvuje osoba, ktorá by bola ochotná a schopná zabezpečovať starostlivosť o mal. deti. Uviedol, že mal. deti pochádzajú z mimomanželského vzťahu matky J. S.. Otcom maloletého S. je p. H. P., otcovstvo k ostatným mal. deťom uznané nie je. Matka v minulosti zanedbávala starostlivosť o mal. deti, o ich hygienu a hygienu ich okolia, mal. deti v domácnosti nemali zabezpečené základné životné podmienky - v domácnosti nebola zavedená elektrina, neboli zabezpečené potraviny, ani hygienické potreby, čo bolo zjavné na zovňajšku mal. detí, ktoré boli veľmi hygienicky zanedbané, špinavé. Rodičia z domácnosti odišli a mal. deti nechali bez dozoru dospeljej osoby, do nasledujúceho dňa sa o ne postarala príbuzná bývajúca v spoločnom dvore p. Q.. P. Q. uviedla, že matka najprv zabezpečovala riadnu starostlivosť o mal. deti, avšak neskôr začala mať

nezvládnuteľné emočné a psychické stavy (hádzala veci okolo seba, vyhadzovala oblečenie z domu na dvor, špinavé plienky a hračky). P. Q. vtom čase uviedla, že rodičia sa po odchode z domácnosti vôbec neinformovali, či sa niekto o mal. deti postaral alebo nie, ďalej uviedla, že ona sa o mal. deti dlhodobo starať nemôže. Na základe uvedených dôvodov boli mal. C., Y. a S. dňa 22.11.2017 na základe Uznesenia Okresného súdu Nitra č.k. 1 IPPOm/4/2017-4, zo dňa 22.11.2017, vykonateľného dňa 22.11.2017 a na základe Uznesenia Okresného súdu Nitra č.k. 24PPOm/4/2017-5, zo dňa 22.11.2017, vykonateľného dňa 22.11.2017 dočasne zverené do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Kolíňany, Hlavná 499, Kolíňany. Počas následných šetrení pomerov v domácnosti sa nič nezmenilo, rodičia nejavili záujem o mal. deti, o zabezpečovanie starostlivosti o mal. deti, zlepšenie domácich podmienok, preto dňa 14.02.2018 ÚPSVaR Levice vo veci mal. detí S.: C., I., S., podal na Okresný súd Levice návrh na nariadenie výchovného opatrenia - pobyt v Centre pre deti a rodiny Kolíňany, najdlhšie na dobu 6 mesiacov. Rodičia v tom čase odišli do Rakúska, kde sa následne v krátkom čase nachádzali v ÚVTOS, matku prepustili dňa 23.05.2018. Dňa 06.11.2018 Okresný súd Levice uznesením č.k. 10P/43/2018-70 rozhodol o nariadení výchovného opatrenia u mal. detí S.: C., I. a S. a nariadil pobyt v Centre pre deti a rodiny Kolíňany. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.04.2019. Dňa 04.04.2019 Ústredie PSVaR zaslalo Úradu PSVaR Levice žiadosť o vykonanie šetrenia pomerov u p. J. S.. V žiadosti bolo uvedené, že dňa 20.03.2019 sa v Rakúsku narodil mal. V. matke J. S., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol dňa 25.03.2019 rakúskymi orgánmi zo starostlivosti matky odobratý a to z dôvodu, že podľa názoru rakúskej strany matka nie je schopná sa o mal. dieťa postarať. Počas následného šetrenia pomerov dňa 05.04.2019 matka v domácnosti na adrese P. XXX/XX, R. nebola prítomná, domáci uviedli, že sa naďalej zdržiava v Rakúsku. V domácnosti, kde sa rodičia počas pobytu na Slovensku zdržiavajú, bolo zima, neporiadok, boli tam naskladané vrecia s omietkou, dvor bol veľmi zaprataný a celková hygiena bola na nízkej úrovni. Na základe zistení úradu, že neevidujú osobu schopnú a ochotnú zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť o mal. dieťa, dňa 14.05.2019 ÚPSVaR Levice požiadal Centrum pre deti a rodiny Kolíňany o prijatie mal. V.a po premiestnení mal. dieťaťa z Rakúska, do starostlivosti menovaného centra. Dňa 14.05.2019 Centrum pre deti a rodiny Kolíňany potvrdili možnosť prijatia mal. V.a do ich starostlivosti. Dňa 17.09.2019 Ústredie PSVaR zaslalo Úradu PSVaR Levice rozhodnutie rakúskeho súdu, ktorý povoľuje návrat mal. dieťaťa do Centra pre deti a rodiny Kolíňany, SR. Počas ďalších návštev domácnosti sa matku nikdy nepodarilo doma zastihnúť, väčšinou sa mala podľa slov rodiny nachádzať v Nitre. Otec sa podľa slov rodiny nachádza ešte v ÚVTOS v Rakúsku. Matka mal. deti v Centre pre deti a rodiny Kolíňany navštevuje veľmi málo, naposledy v júni, na dohodnuté stretnutia mešká hodinu a viac, nerešpektuje nastavený režim mal. detí. Vykonaným šetrením za účelom zistenia zdravotného stavu matky bolo zistené, že matka bola dňa 09.09.2019 prepustená z Fakultnej nemocnice Nitra - Psychiatrická klinika. Podľa slov jej sestry p. E. S. je správanie matky po návrate z nemocnice zlé, len posedáva, nekomunikuje. Opakovaným šetrením bolo zistené, že matka detí bola dňa 13.09.2019 opätovne hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení vo Fakultnej nemocnici Nitra.

2. Uznesením zo dňa 14.10.2019 pod č.k. 17P/203/2019-21 nariadil tunajší súd neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril mal. deti do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Kolíňany. Zároveň vyslovil, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej. V prejednávanej veci mal súd preukázanú dôvodnosť potreby okamžitého zásahu súdu formou nariadenia neodkladného opatrenia. Účinnosť výchovného opatrenia nariadeného tunajším súdom, ktorým boli maloleté deti umiestnené v Centre pre deti a rodiny Kolíňany, končila 24.10.2019. Zhodnotením účinnosti výchovného opatrenia súd zistil, že toto nesplnilo svoj účel, nakoľko k náprave rodinných a sociálnych v pomerov maloletých detí nedošlo. Otec maloletých detí sa podľa vyjadrenia príbuzných nachádzal vo väzbe v Rakúsku. Matka sa zdržiavala na rôznych miestach v Nitre. Nebolo preukázané, že by sa snažila vytvoriť podmienky pre návrat maloletých detí do jej domácnosti. Matka bola opakovane hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení FN v Nitre. Matka maloleté deti v zariadení navštevovala málo, na stretnutie s nimi meškala, nedodržiavala nastavený režim detí. Vykonaným šetrením v domácnosti matky na adrese P. XXX/XX vo R. bolo zistené, že v domácnosti vládol neporiadok, nebolo zakúrené, celková hygiena bola na veľmi nízkej úrovni. Vzhľadom na skutočnosť, že nebola zistená osoba majúca záujem o zverenie detí do náhradnej osobnej starostlivosti, prípadne do pestúnskej starostlivosti, pričom maloleté deti by sa po uplynutí šiestich mesiacov od právoplatnosti uznesenia, ktorým im bolo nariadené výchovné opatrenie ocitli bez akejkoľvek starostlivosti, súd rozhodol tak že maloleté deti dočasne zveril do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Kolíňany.

3. Súd rozhodol v neprítomnosti matky maloletých detí a otca maloletého S., ktorí mali doručenie predvolania na pojednávanie vykázané, svoju neúčast' neospravedlnili a nepožiadali o jeho odročenie.

4. Kolízny opatrovník navrhol vyhovieť podanému podnetu, u maloletých detí nariadiť ústavnú starostlivosť a matka aj otca zaviazat' prispievať na výživu maloletých detí tzv. minimálnym výživným. Uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, tak matka ako aj otec maloletého vykonávajú trest odňatia slobody je zrejmé, že z objektívnych dôvodov nemôžu starostlivosť o maloleté deti prevziať. Zároveň konštatoval, že im nie je známa ani iná osoba, ktorá by mohla starostlivosť o deti prevziať. Otec maloletého S. v zariadení nekontaktoval vôbec, matka deti kontaktovala len štyrikrát.

5. Prokurátorka Okresnej prokuratúry v Leviciach navrhla nariadiť u maloletých detí ústavnú starostlivosť a zaviazat' prispievať matku na výživu detí a otca na výživu mal. S. tzv. minimálnym výživným.

6. Na základe vykonaného dokazovania zistil súd tento skutkový stav: maloleté deti pochádzajú z mimomanželského pomeru J. S., otec v ich rodnom liste s výnimkou mal. S. uvedený nie je. Maloletý S. pochádza z mimomanželského pomeru J. S. a H. P.a.

7. Tunajší súd uznesením zo dňa 06.11.2018 pod č.k. 10P/43/2018-70 nariadiť u maloletého C.a, I. a S. výchovné opatrenie - pobyt v Detskom domove Kolíňany (t.č. Centrum pre deti a rodiny Kolíňany) za účelom zabezpečenia rodinných a sociálnych pomerov na obdobie šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti uznesenia. Zároveň rodičom mal. detí uložil povinnosť spolupracovať s ÚPSVaR Levice, Detským domovom Kolíňany, minimálne jedenkrát mesačne maloleté deti v zariadení navštevovať a ohľadom maloletých detí sa v zariadení informovať. Matke uložil povinnosť podrobiť sa psychiatrickému liečeniu a v prípade potreby započat' psychiatrickú liečbu. Predmetné uznesenie nadobudla právoplatnosť dňa 24.04.2019.

8. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 28 ods. 2 Zákona rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

10. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 odsek 3 neviedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

11. Podľa § 54 odsek 3 Zákona o rodine za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

12. Podľa § 54 ods. 4 Zákona o rodine ak súd nerozhodol podľa § 39 odsek 2 a 3 alebo podľa § 56, súd rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

13. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine súd v rozhodnutí, ktorým nariaduje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti a označené zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

14. Podľa § 62 odsek 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

15. Podľa § 62 odsek 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

16. Podľa § 62 odsek 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

17. Podľa § 62 odsek 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

18. Podľa § 62 odsek 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

19. Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

20. V prejednávanej veci mal súd preukázané, že nariadeniu výchovného opatrenia, ktorým boli maloleté deti (C., I. a S.) umiestnené do Centra pre deti a rodiny Kolíňany predchádzalo vážne narušenie výchovy detí v domácom prostredí. Starostlivosť o maloleté deti nebola zabezpečovaná na požadovanej úrovni. Rodičia neboli schopní zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloleté deti, deti boli hygienicky veľmi zanedbané. Bytové podmienky ako aj celková hygiena v domácnosti rodičov bola nevyhovujúca, zanedbaná. V domácnosti sa nenachádzal dostatok potravín ani hygienických potrieb. V konaní bolo preukázané, matka trpí psychickými problémami, ktoré z jej strany neboli adekvátnym spôsobom riešené.

21. Zhodnotením účinnosti nariadeného výchovného opatrenia u maloletého C.a, I., S. súd dospel k záveru, že k náprave rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí nedošlo. U maloletého V.a síce k nariadeniu výchovného opatrenia nedošlo, avšak vzhľadom na skutočnosť, že rodičia nie sú z objektívnych dôvodov schopní zabezpečiť o maloleté deti starostlivosť a to pre nariadený a vykonávaný trest odňatia slobody, pristúpil súd aj u maloletého V.a k nariadeniu ústavnej starostlivosti podľa § 54 odsek 2 písmena b) Zákona o rodine. S poukazom na skutočnosť, že nariadené výchovné opatrenie nespĺnilo svoj účel a zároveň rodičia z objektívnych dôvodov nemôžu starostlivosť o maloleté deti zabezpečiť, pričom nejestvuje iná osoba vhodná a ochotná zabezpečiť starostlivosť o ne či už formou náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti, má súd za to, že je v najlepšom záujme detí nariadenie ústavnej starostlivosti a ich umiestnenie v Centre pre deti a rodiny Kolíňany, ktorého prostredie im je známe.

22. Z vyššie uvádzaných dôvodov súd nariadil u maloletých detí ústavnú starostlivosť s miestom výkonu v Centre pre deti a rodiny Kolíňany a zo strany rodičov určil súd výživné v súlade s § 62 ods. 3 Zákona o rodine, t.j. vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa. Takto určené výživné v súčasnosti predstavuje 28,08,-eura a je povinný ho uhrádzať každý rodič bez ohľadu na svoje možnosti, schopnosti a majetkové pomery. Matka ani otec neboli pred nástupom na výkon trestu zárobkovo činní, neboli poberateľmi dávok dôchodkového, nemocenského, úrazové poistenia alebo poistenia v nezamestnanosti. Neboli vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie, ani im neboli vyplácané dávky v hmotnej núdzi, príspevky alebo štátne sociálne dávky. S poukazom na uvedené má súd za to, že rodičia nie sú v súčasnosti schopní svoju vyživovaciu povinnosť si plniť vo vyššom rozsahu. Súd určil matke výživné na každé z maloletých detí v minimálnom rozsahu podľa § 62 odsek 3 Zákona o rodine. Otcovi určil tzv. minimálne výživné na maloletého S.. Takto určené výživné v súčasnosti predstavuje 28,08,-eura, ktoré sú rodičia maloletých detí povinní poukazovať na účet Centra pre deti a rodiny Kolíňany počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

23. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP, nakoľko neboli v konaní zistené skutočnosti odôvodňujúce priznanie náhrady trov konania niektorému z jeho účastníkov.

Poučenie:

Proti rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Nitre, v štyroch písomných vyhotoveniach. Odvolanie musí obsahovať označenie súdu ktorému je určené, kto ho robí, označenie mena, zamestnania a bydliska účastníkov, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu opovažuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha, musí byť podpísané a datované.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon rozhodnutia alebo na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.

Rozsudok v časti o výživnom je predbežne vykonateľný.

Právo podať odvolanie nemajú tie osoby, ktoré sa svojho práva výslovne vzdali.